

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **H. V. M.**, zast. Mgr. Ivo Šotkem, advokátem se sídlem Ostružnická 6, Olomouc, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 9. 2016, č. j. OAM-265/ZA-ZA11-HA10-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 1. 2017, č. j. 63 Az 15/2016 - 42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mu mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

I. Vymezení věci

[2] Z předloženého správního spisu lze zjistit, že dne 15. 3. 2016 podal stěžovatel žádost o udělení mezinárodní ochrany. V rámci pohovoru k této žádosti uvedl, že je vietnamské státní příslušnosti a vietnamské národnosti, bez náboženského i politického přesvědčení. Je

svobodný a bezdětný. Na území ČR jsou jediní jeho nejbližší příbuzní bratranec a sestřenice. Jeho zdravotní stav je dobrý.

[3] Do ČR přicestoval v červenci nebo v srpnu 2007 nebo 2008 kvůli podnikání, získal zde dlouhodobý pobyt za účelem podnikání. Několikrát se v rámci ČR stěhoval, nikdy však z republiky nevycestoval. Pracoval nejdříve jako prodejce ve stánku s textilem v Praze, poté v Brně a v Olomouci. Následně začal v Olomouci provozovat hernu. V roce 2013 byl odsouzen za výrobu a distribuci drog k trestu odnětí svobody v délce 3 roky a 8 měsíců. Trest vykonával od 24. 2. 2013 do 4. 3. 2016. Dne 9. 3. 2016 mu byl vydán výjezdní příkaz na dobu od 10. 3. 2016 do 16. 3. 2016.

[4] Po propuštění z vězení nebyl schopen nikoho ve Vietnamu kontaktovat. Až následně obdržel od bratrance informaci, že podle otce má ve státě původu velký dluh a nemůže se vrátit. Na doplňující dotaz během pohovoru uvedl, že ve Vietnamu dluží více lidem ze svého bydliště. Celkem 700 000 až 800 000 Kč, což byly náklady na studium a na cestu do ČR. Dluh po příjezdu do ČR splácel, ale zatím byl schopen splatit pouze úroky v celkové výši asi 100 000 Kč. V zemi původu neměl problémy se státními orgány a nikdy nebyl politicky angažován či veřejně činnou osobou. V případě návratu do Vietnamu nebude schopen dluh splácet a věřitelé jej mohou ohrozit na životě. Uvedl, že by se musel vrátit do své rodné obce k rodičům, neboť jiné místo ve Vietnamu nezná. Ani vnitřní přesídlení by mu nepomohlo, protože ve Vietnamu je povinnost přihlásit si pobyt, tudíž by ho věřitelé určitě našli. Navíc, i kdyby ve Vietnamu sehnal práci, měl by tak malý příjem, který by mu stačil jen na přežití, dluhy by z něj určitě splácet nemohl. V případě ohrožení ze strany věřitelů by se sice mohl obrátit na pomoc policie, ta s ním však nemůže být neustále a navíc nemá jistotu, že by mu skutečně pomohla.

[5] V žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl jako jediný důvod k jejímu podání vyhoštění z ČR. Následně, během pohovoru k této žádosti, dodal, že má strach o svůj život v důsledku vymáhání dluhu věřiteli.

[6] V řízení před krajským soudem stěžovatel napadl celý výrok rozhodnutí žalovaného pro nesprávné posouzení jeho žádosti. Lze však dovodit, že brojil proti způsobu posouzení naplnění podmínek pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu, humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu a doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Žádná z námitek nesměřuje proti posouzení podmínek pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ani doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny.

[7] Namítal, že žalovaný nesprávně právně posoudil uvedené skutečnosti, když nezvážil jeho tíživou ekonomickou situaci ani újmu mu hrozící ze strany soukromých osob. Měl obavy, že po návratu do domovského státu by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy od věřitelů, přičemž orgány zabezpečující udržování pořádku a potírání kriminality nejsou dost efektivní. Žalovaný se nedostatečně zaobíral i tím, že ve Vietnamu vládne komunistický režim, kde je korupce a každý státní orgán či bezpečnostní složky porušují základní lidská práva, přičemž podnikatelé jsou obecně nežádoucím jevem a státem často pronásledováni a omezováni na majetku. Nadto uvedl, že naplňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu. Jeho situace je hodná zvláštního zřetele, neboť riziko násilí vůči jeho osobě je vysoké a pokračování v podnikání a řádném splácení dluhu, by bylo pro společnost prospěšnější.

pokračování

[8] Krajský soud se nejprve zabýval důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu. Z obsahu správního spisu plyne, že stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu daného ustanovení. Naopak uvedl, že nikdy nebyl členem žádné politické strany ani jiné organizace a veřejně se nijak neangažoval. Zdůraznil, že podmínkou pro udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu musí být obava před pronásledováním za přímé uplatňování politických práv a svobod. Okolnost, že ve Vietnamu dochází k porušování lidských práv, zejména u kritiků politického režimu a politicky zainteresovaných osob, nezakládá ve vztahu ke stěžovateli důvod pro udělení azylu.

[9] Tvrdil-li stěžovatel, že se důvodně obává vycestování do své vlasti, neboť dluží vysokou finanční částku místním věřitelům a nebude schopen ji splácet, nejedná se o azylově relevantní důvod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Ekonomické důvody nejsou azylově relevantní pro udělení žádné z forem mezinárodní ochrany, ani doplňkové ochrany či humanitárního azylu.

[10] Humanitární azyl dle § 14 zákona o azylu hodnotil žalovaný v mezích svého správního uvážení. Soud měl za to, že žalovaný měl dostatek podkladů včetně informací od samotného stěžovatele. S těmito podklady se v rámci svých úvah náležitě vypořádal, otázku udělení humanitárního azylu zhodnotil komplexně s přihlédnutím k jeho rodinné, sociální a ekonomické situaci. Jeho rozhodnutí je v souladu s dosavadní ustálenou judikaturou.

[11] Soud zastával názor, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, neboť neuvedl důvody, pro které by mu v případě návratu do vlasti hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy. Zcela se ztotožnil s právními názory žalovaného a v podrobnostech odkázal na odůvodnění jeho rozhodnutí.

[12] Zároveň podotkl, že azyl je institut zcela výjimečný, vycházející z mezinárodních závazků, umožňující osobám čelícím ve své vlasti vážnému ohrožení života, zdraví nebo svobody, ze zákonem striktně vymezených důvodů, nalézt ochranu v jiné zemi. V žádném případě nelze tohoto prostředku využívat k legalizaci pobytu v zemi, kterou si stěžovatel vybral pro svůj další život.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[13] Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel kasační stížností z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[14] Krajský soud podle něj nesprávně posoudil důvody, na základě kterých žádal stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany, když je nekvalifikoval jako důvody taxativně vymezené v § 12 písm. a) a b), § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Nesprávně právně posoudil konkrétně tyto důvody: legalizaci pobytu na území ČR, nízkou životní úroveň v zemi původu spojenou s finančně náročnou realizací podnikatelských aktivit a obtížným prosazením na trhu práce a potenciální ohrožení života stěžovatele ze strany věřitelů, kterým nesplácí zapůjčené finanční prostředky.

[15] Uvádí, že výše uvedené důvody lze podřadit zejména pod § 14 a § 14a zákona o azylu.

[16] Zásadní je jeho důvodná obava z vycestování zpět do země původu, jelikož tam dluží vysokou finanční částku věřitelům, kterou nebude schopen splatit. V zemi původu nesežene zaměstnání, a pokud ano, tak ne takové, kterým by byl schopen své dluhy uhradit. V této souvislosti se obává protiprávního jednání při vymáhání dluhu, kdy je zcela zřejmé, že státní orgány v této věci nebudou schopni stěžovatele ochránit.

[17] Krajský soud argumentuje, že v případě protiprávního jednání ze strany soukromých osob je možnost se domáhat ochrany u příslušných státních orgánů i přesto, že ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv v roce 2015 ze dne 13. 4. 2016 vyplývá, že tamní policie má velmi omezené prostředky při vyšetřování a ochraně svých státních příslušníků před pácháním trestných činů. V této situaci je stěžovatelova obava o jeho život naprosto důvodná. Po příjezdu do země původu by mohlo dojít k okamžitému a nevratnému zásahu do jeho tělesné integrity.

[18] Dále je toho názoru, že splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, neboť jeho situace je hodna zvláštního zřetele.

[19] S ohledem na výše uvedené považuje napadené rozhodnutí za nezákonné a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil.

[20] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že nesouhlasí s obsahem námitek uvedených v kasační stížnosti a považuje je za nedůvodné. Správní rozhodnutí bylo vydáno na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu. Správní orgán zohlednil skutečnosti uváděné stěžovatelem v průběhu správního řízení a posoudil je z hlediska příslušných ustanovení zákona o azylu. Má za to, že k závěrům obsaženým v rozhodnutí dospěl na základě logických, objektivně podložených úvah, jež v odůvodnění odpovídajícím způsobem rozvedl. Rozhodnutí je dostatečně individualizováno, je přezkoumatelné, zákonné, věcně správně a netrpí vadami vytýkanými mu stěžovatelem.

[21] Odkazuje na shromážděný spisový materiál, obsah odůvodnění napadeného rozhodnutí i na své vyjádření k žalobě. Žalovanému je známo, že k problematice, do níž směřuje podaná kasační stížnost, je k dispozici ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu, kterou již citoval ve svém vyjádření k žalobě.

[22] Z rozsudku je zřejmé, že se krajský soud vypořádal s obsahem jednotlivých žalobních námitek v potřebném rozsahu a v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními. Soud ozřejmil důvody svého rozhodnutí ve vztahu k žalobním námitkám dostatečnou měrou a srozumitelným způsobem.

[23] Z těchto důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nepřijatelnost odmítl, popřípadě pro nedůvodnost zamítl.

[24] Současně s kasační stížností podal stěžovatel návrh na přiznání odkladného účinku dle § 107 odst. 1 s. ř. s. Návrh odůvodnil tím, že je podán na jeho návrh, jeho přiznání není v rozporu s důležitým veřejným zájmem a zároveň jeho nepřiznáním by stěžovatelova újma byla výrazně vyšší než újma, která vznikne jiným osobám. Zopakoval, že má strach

pokračování

z návratu do vlasti, jelikož dluží věřitelům velké množství peněz a má důvodnou obavu z potenciálního ohrožení svého života. Odkázal rovněž na judikaturu Nejvyššího správního soudu.

[25] Stěžovatel byl přípisem ze dne 24. 3. 2017 vyrozuměn, že dle § 32 odst. 5 zákona o azylu, ve spojení s § 32 odst. 2 téhož zákona, má podání kasační stížnosti v této věci odkladný účinek ze zákona, a proto o jeho návrhu nebude rozhodováno. Na shodné zákonné ustanovení upozornil i žalovaný ve svém vyjádření.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[26] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[27] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[28] Soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše zmíněným usnesením prvního senátu zdejšího soudu. Dle § 104a odst. 3 s. ř. s. nemusí být usnesení o nepřijatelnosti odůvodněno. Přesto Nejvyšší správní soud dále stručně uvede, proč věc stěžovatele nepřesahuje jeho zájmy natolik, aby se jí zdejší soud podrobně věcně zabýval.

[29] Vyhodnotil, že přestože stěžovatel napadá nesprávné právní posouzení § 12 - § 14b zákona o azylu, obsahově směřují námitky jen do právního posouzení § 14 a § 14a zákona o azylu, a proto se bude zabývat jen jimi.

[30] Nejprve přezkoumal podmínky udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu.

[31] Humanitární azyl lze udělit jen v případě hodném zvláštního zřetele. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 3. 2014, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55: „[s]mysl humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné i v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným.“ Je třeba také zdůraznit, že: „[u]dělení azylu z humanitárních důvodů není subjektivním právem žadatele. Rozhodnutí o udělení je určeno volnou úvahou správního orgánu; i ona sice podléhá přezkoumání ve správním soudnictví, jestliže však správní orgán vzal v úvahu všechny skutkové okolnosti případu a zdůvodnil, jak je hodnotil, pak za situace, kdys tento postup byl bezchybný, není důvod takové rozhodnutí při

soudním přezkoumání zrušit.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2006, č. j. 4 Azs 161/2005 - 83).

[32] Ze správního spisu vyplývá, že žalovaný v rámci svého správního uvážení při rozhodování o udělení humanitárního azylu zohlednil skutečnosti stěžovatelem uváděné, včetně jeho osobních, finančních, sociálních a rodinných poměrů, přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Neshledal žádný důvod zvláštního zřetele hodný k udělení azylu z humanitárních důvodů, který je udělován ve zcela výjimečných případech. S tímto hodnocením se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Stěžovatel ostatně v kasační stížnosti žádné konkrétní důvody zvláštního zřetele neuvedl.

[33] Následně se soud zabýval důvody pro neudělení doplňkové ochrany stěžovateli dle § 14a zákona o azylu a podřadil stěžovatelem tvrzené důvody pod § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

[34] Stěžovatel projevil obavu, že po návratu do vlasti nebude moci své dluhy splácet, neboť se mu buď nepodaří získat zaměstnání anebo nebude zaměstnání dostatečně finančně ohodnoceno. Podle setrvalé a rozsáhlé judikatury Nejvyššího správního soudu nejsou ekonomické důvody a s tím související těžké životní podmínky relevantní pro udělení mezinárodní ochrany. Tuto irelevantnost vyjádřil soud mimo jiné ve svých rozhodnutích ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65; ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003 - 43; nebo ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54.

[35] Správní orgán se podrobně zabýval nebezpečím mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v případě návratu stěžovatele do země původu. Ze správního spisu vyplynulo, že ve Vietnamu stále dochází k porušování lidských práv, které zahrnuje svévolné a protiprávní zbavení života, policejní útoky, tělesné tresty či svévolné zatýkání. Vše však ve vztahu k politicky angažovaným osobám, nezávislým spisovatelům, bloggerům a aktivistům za lidská práva, jejichž činnost je považována za hrozbu vlády Komunistické strany. Stěžovatel během celého správního řízení neuvedl, že by byl členem politické strany či jiné organizace a ani to, že by se v tomto směru nějakým způsobem angažoval. Během pohovoru potvrdil, že před svým odjezdem v roce 2007 nebo 2008 neměl žádné potíže s vietnamskou státní mocí. Pronásledování ze strany státních orgánů lze tudíž považovat za vyloučené.

[36] Potíže se soukromými osobami ve státě původu, spočívající např. ve vyhrožování či vydírání, nelze bez dalšího považovat za důvody pro udělení doplňkové ochrany. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 - 53). Kroky státních orgánů na ochranu před vážnou újmou lze mít za přiměřené, a tudíž ochranu za poskytnutou, mimo jiné tehdy, je-li ve státě, kam má být žadatel navrácen, zaveden účinný právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání představující pronásledování nebo způsobení vážné újmy a žadatel má k této ochraně přístup (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57).

pokračování

[37] Ze správního spisu vyplynulo, že policie i bezpečnostní složky ve Vietnamu fungují a jsou úspěšné v udržování veřejného pořádku. Skutečnost, že existují problémy v oblasti dodržování zákonů či nižší efektivnost pomoci ze strany policie u případných problémů vzniklých mezi soukromými osobami, není azylově relevantní důvod. Skutečnost, že stěžovatel možnosti ochrany ze strany státních orgánů dosud nevyužil, nelze klást státu původu k tíži. Tvzení uváděná stěžovatelem neodůvodňují udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, neboť nedosahují hrozby vážné újmy, která je v tomto ustanovení vyžadována.

[38] Snaha o legalizaci pobytu na území České republiky rovněž nezakládá důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43, vyslovil, že „[i]nstitut azylu slouží lidem, kteří jsou v zemi původu pronásledováni ze zákonem stanovených důvodů (§ 12 zákona o azylu) a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoli problémů (ekonomických, osobních, rodinných) v zemi původu. Udělení azylu lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území ČR není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu.“ K obdobným závěrům dospěl také v rozhodnutích ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48; ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 - 53; nebo ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69.

[39] Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že řízení o udělení azylu v žádném případě nenahrazuje bytové řízení cizinců a udělením azylu nelze obcházet jiné právní předpisy. Stěžovatel pobýval na území ČR několik let. O udělení mezinárodní ochrany však požádal až po vystavení výjezdního příkazu, aniž by mu k takové žádosti svědčil azylově relevantní důvod. Jeho žádost považuje soud za ryze účelovou.

IV. Závěr a náklady řízení

[40] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

[41] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. června 2017

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu

